

Hlavní zásady technického zabezpečení návštěvního provozu hradu Bečov

V Plzni dne 30. 9. 2010

Zpracovali: Bc. Ondřej Čink
Michal Šoroka, OZO v oblasti BOZP a PO

ÚVOD

Obsah

Úvod

1. Účel zásad technického zabezpečení provozu
2. Platnost
3. Zajištění bezpečného provozu
 - 3.1 Zaškolení pracovníků, zajištění informovanosti návštěvníků
 - 3.2 Bezpečnostní požadavky na zařízení objektu
 - 3.3 Bezpečnostní požadavky na prohlídkové trase
 - 3.4 Zakázané činnosti
 - 3.5 Používání osobních ochranných pomůcek
- 4 Opatření pro případ mimořádné události
- 5 Zodpovědnost
- 6 Závěr

Přílohy :

Příloha č. 1: Nejčastější rizika vyplývající z otevření prohlídkové trasy a opatření k jejich odstranění

2. PLATNOST

ÚVOD

Areál státního hradu a zámku Bečov patří mezi významné národní kulturní památky v České republice. Z hlediska historického, architektonického a památkového je jeho nejvýznamnější částí dochovaný objekt hradu ze 14. století. Goticko-renesanční jádro hradu je tvořeno kaplovou věží, donjonem a spojovacím traktem. Právě tato část hradu je předmětem zájmu tohoto posouzení a nastavení základních pravidel plánovaného zpřístupnění výše uvedených objektů veřejnosti.

1. ÚČEL

Formulace hlavních zásad technického zabezpečení návštěvního provozu hradu byla provedena v souladu s již dříve vypracovanými materiály (například Koncepce záchranného zajištění, stavebně restaurátorské obnovy a památkové prezentace hradu Bečova; Základní manuál: prohlídkový okruh Hrad A; Vyhodnocení modelů prezentace, Hrad Bečov – projekt konzervace a prezentace atd) a výsledky výzkumného úkolu. Důraz při posouzení byl kladen na respektování klíčového principu plánovaného zpřístupnění hradu - zachování maximální autenticity a ze stavebně-historického hlediska značné výpovědní hodnoty, které má být využita při prezentaci hradu.

V předchozích letech byl definován optimální způsob prezentace objektu hradu (sama stavba hradu je hlavním exponátem a je zpřístupněna především prostřednictvím vzdělávacích programů). Tento přístup vylučuje rozsáhlé rekonstrukční a modernizační zásahy. Památková obnova je založena na lokálních opravách a restaurátorském přístupu při odstraňování stavebně technických a památkových závad.

Účelem stanovení zásad provozu je upravit postupy a technické vybavení tak, aby se eliminovala možnost vzniku úrazů zaměstnanců či osob na prohlídkové trase. Dalším cílem je identifikace konkrétních rizik možného ohrožení života a zdraví na objektu hradu Bečov a navrhuje možnosti jejich snížení.

2. PLATNOST

Při zpracování tohoto posouzení bylo dbáno na to, aby jeho ustanovení byla v souladu s ustanoveními následujících obecně platných bezpečnostních předpisů zásadního významu:

- Zákon č. 262 / 2006 Sb.– Zákoník práce
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů a technických zařízení
- Nařízení vlády č. 101/2005 o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Stanovené zásady platí pro plánovaný návštěvníkový provoz budovy hradu Bečov, a jsou závazné pro všechny zaměstnance Národního památkového ústavu i jiné osoby vykonávající uvedené činnosti na jejím zařízení.

Zaměstnavatel a jeho zaměstnanci jsou povinni uvedené zásady v potřebném rozsahu respektovat, přičemž se nezabývají povinností dodržovat i ostatní ustanovení obecně platných bezpečnostních předpisů, pokud jsou s nimi seznámeni a tyto jim to ukládají.

3. ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNÉHO PROVOZU

3.1 Zaškolení pracovníků, zajištění informovanosti návštěvníků

- 3.2 Zaměstnanci provádějící instruktáž či zaměstnanci, kteří budou prezentovat objekt - lektor a animátor (dále jen průvodci) musí mít na tuto činnost dostatečnou zdravotní způsobilost. O jejich zdravotní způsobilosti rozhoduje smluvní lékař vykonávající závodní zdravotní péči pro dané pracoviště.
- 3.3 Průvodci musí být prokazatelně poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a pro vykonávanou práci zaučení. Poučení a zaučení zaměstnanců zajišťuje v potřebném rozsahu správce objektu či jeho zástupce.
- 3.4 Průvodce musí před zahájením prohlídkové trasy upozornit návštěvníky na rizika, která jim na prohlídkové trase hrozí a během prezentace památky je včas a s předstihem a opakovaně upozorňovat na místa, kde hrozí potenciální nebezpečí úrazu.
- 3.5 Při školení musí být pracovník seznámen s těmito bezpečnostními zásadami.

3.2 Bezpečnostní požadavky na zařízení objektu

- 3.2.1 Pokud budou instalovány vnitřní rozvody elektrické energie, musí být provozována tak, aby se nemohla stát zdrojem požáru. Totéž platí i při provozování dočasných přípojek využívaných ke krátkodobým činnostem (úklid, stavba, prezentace). Hlavní zásadou je, že průvodce nebo jiný správce památkového objektu pověřený zaměstnanec zajistí po prohlídce odpojení či vypnutí elektrického proudu v objektu. V případě, že technologicky nebude možné toto zajistit, zkontroluje vypnutí všech elektrických spotřebičů v objektu.
- 3.2.2 Všechny části rozvodu elektrické energie musí být spolehlivě upevněné, provedené tak, aby za běžných provozních podmínek nemohlo dojít k nebezpečnému ohřátí vodičů. Dále musí mít spolehlivou ochranu proti dotyku – je třeba zamezit odhalení jakékoliv živé části elektrických rozvodů. Instalace takových zařízení bude provádět pouze osoba k tomu pověřená a proškolená. Musí být prováděny pravidelné revize.
- 3.2.3 Pokud budou instalovány přenosné světelné zdroje, musí být odolné proti nárazu a zajištěny proti pádu.
- 3.2.4 Pokud bude na objektu či v objektu hradu používáno lešení – musí být okolí lešení zabezpečeno vytyčovací páskou či jiným způsobem (zábranou, plotem) a označeno tabulkou vstup zakázán, Pokud bude vstup do objektu pod lešením – musí být

v místech průchodu instalován bezpečností průchod s pevného materiálu zabraňujícím pádu materiálu a náradí. Návštěvníci bez absolvování školení se nemohou pohybovat po lešení.

3.3 Bezpečnostní požadavky na prohlídkové trase

- 3.3.1 Prohlídková trasa i ostatní prostory musí být udržovány ve stavu, který neohrožuje bezpečnost a zdraví osob. V případě, že by někde docházelo k riziku vzniku úrazu (např. prohnílá prkna podlahy, padající kusy zdiva apod.) místo se musí viditelně označit a do nebezpečných částí zamezit vstup.
- 3.3.2 Od začátku do konce prohlídky musí být se skupinou alespoň jeden z průvodců a dozorovat nad celým průběhem prohlídky a informovat návštěvníky o historickém charakteru budovy – nerovnost podlah, snížené průchody, zvýšené prahy mezi jednotlivými místnostmi. Bez dostatečného množství personálu není možné nechat návštěvníky volně procházet objektem hradu.
- 3.3.3 Prohlídková trasa bude osvětlena pouze denním světlem. Při podmínkách kdy nebude stačit denní světlo z oken (šero v odpoledních hodinách, velká oblačnost či déšť) musí být zajištěno osvětlení světlem umělým pomocí ručních přenosných svítilen nebo čelovek. Zároveň průvodce musí včas a opakovaně upozorňovat návštěvníky na rizika v objektu.
- 3.3.4 Povrch podlah by měl být rovný a pevný. Díky charakteru historické památky nemůže být ve všech případech toto zabezpečeno. O místech, kde tomu tak není, musí průvodci informovat návštěvníky. Místa zvláště kritická budou do provedení oprav znepřístupněna pro návštěvníky (například část podlahy hradní kaple – vylámaná prkna). Přístupný prostor bude vymezen mechanickou zábranou (páska, lano, zábradlí atd.).
- 3.3.5 O nosnosti podlah v jednotlivých podlažích na trase prohlídky musí být vypracován statický posudek od autorizovaného statika.
- 3.3.6 Únikové cesty a východy musí být trvale volné, bez překážek. Taktéž musí zůstat zachován přístup k ručním hasicím přístrojům. Průvodci musí být seznámeni, kde budou hasicí přístroje umístěny, aby mohli v případě lokalizace požáru včas zasáhnout.
- 3.3.7 Je třeba zamezit návštěvníkům vstup mimo zajištěnou prohlídkovou trasu (např. na lávku krovu spojovacího křídla a hradní kaple).
- 3.3.8 Množství návštěvníků ve skupině s jedním průvodcem by neměl přesáhnout 15 osob, budou-li přítomni 2 průvodci doporučený maximální počet je 25 osob (může být omezeno nosností originálních konstrukcí – viz bod 3.3.5.).

3.4 Zakázané činnosti

- 3.4.2 V prostorách objektu hradu je přísně zakázáno kouření a zacházení s otevřeným ohněm.
- 3.4.3 V objektu je též zakázáno pracovat bez použití přidělených osobních ochranných pracovních pomůcek.
- 3.4.4 V celém areálu je zakázáno poškozovat nebo odstraňovat bezpečnostní značky a tabulky bez adekvátní náhrady.

3.5 Používání osobních pracovních prostředků

- 3.5.1 Návštěvníci budou mít možnost se vybavit ochrannou přilbou a pracovním pláštěm. Jelikož charakter objektu neodpovídá stavbě ochranná přilba a plášť jsou pro návštěvníky pouze doporučená a ne nařízené.
- 3.5.2 V případech, kdy bude probíhat prezentace objektu v průběhu restaurátorských prací, budou pro návštěvníky i průvodce výše uvedené ochranné osobní pracovní pomůcky povinné.
- 3.4.5 Návštěvníci musí být s přidělenými osobními ochrannými prostředky a s jejich používáním seznámeni (nastavení velikosti přilby apod.) Toto seznámení provede průvodce před začátkem prohlídky.
- 3.4.6 Před předáním ochranné přilby by měla být tato pracovní pomůcka řádně očištěna dezinfekčním prostředkem.
- 3.4.7 V návštěvním řádu musí být uvedeno, že možnost vstupu do objektu hradu je pouze ve vhodné obuvi (pevná kotníčková obuv). Platí zákaz vstupu v lodičkách, obuvi s vysokými podpatky a v pantoflích. Průvodci jsou povinni návštěvníky o tomto informovat před zahájením prohlídky a zajistit dodržení této podmínky.

4. OPATŘENÍ PRO PŘÍPAD MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

- 4.1 Při vzniku mimořádné události – (požár, zřícení konstrukcí, výbuch) se osoby evakuují nejbližším východem z objektu na volné prostranství mimo komunikaci (prostor mezi konírnou a tzv. Štoncnerovo schodištěm). Orientace k únikovému východu bude značena šipkami ve směru úniku. Návštěvníky bude instruovat průvodce, který je seznámen s evakuačním řádem objektu.
- 4.2 Při vzniku úrazu průvodce podá postiženému první pomoc a vyzve druhého průvodce o přivolání rychlé záchranné služby (pokud to charakter zranění vyžaduje). Pokud bude u vzniku úrazu sám, požádá o přivolání rychlé záchranné služby někoho z dalších návštěvníků.

- 4.3 Průvodce je povinen o všech mimořádných událostech bez odkladu informovat správu památkového objektu nebo ostrahu. Spojení je zajištěno mobilním telefonem nebo vysílačkou.

5. ZODPOVĚDNOST

- 5.1 Zodpovědnost za dodržování ustanovení tohoto předpisu mají všichni pracovníci NPU, kteří s ním byli prokazatelně seznámeni.

6. ZÁVĚR

Výše uvedené zásady technického zabezpečení návštěvního provozu hradu platí pro všechny zaměstnance organizace, jakož i pro ostatní osoby, které s vědomím zaměstnavatele v organizaci pracují a byli s ním seznámeni. Zodpovědnost za splnění tohoto požadavku mají vedoucí pracovníci.

Před zahájením návštěvního provozu hradu musí být vydán provozně bezpečnostní předpis, který bude v sobě zahrnovat i tyto zásady. Zpracovatelem tohoto předpisu musí být osoba odborně způsobilá.

Návštěvní provoz hradu bude dále upravovat Návštěvní řád vydaný ředitelem územního odborného pracoviště v Lokti.

Nejčastější rizika vyplývající z otevření prohlídkové trasy a opatření k jejich odstranění

Riziko	Opatření k odstranění rizika
Neodborná, nedbalá obsluha zařízení	Zajistit, aby obsluhu zařízení prováděli jen k tomu určení zaměstnanci. Zajistit, aby obsluha zařízení před zahájením práce provedla v předepsaném rozsahu každodenní kontrolu zařízení.
Elektrický proud	Nepřipustit, aby elektrické zařízení obsluhoval pracovník bez elektrotechnické kvalifikace. Elektrickou instalaci a elektrické zařízení průběžně kontrolovat a udržovat je v bezpečném stavu. Zajistit včasné provádění předepsaných kontrol a revizí elektrické instalace a zařízení. Pohyblivé a poddajné přívody elektrického proudu klást tak, aby nemohlo dojít k jejich poškození. Po ukončení práce nebo před opuštěním pracoviště odpojit zařízení od přívodu elektrické energie.
Vznik požáru	Důsledně dodržovat zákaz kouření a zacházení s otevřeným ohněm. Prostory hradu vybavit předepsaným množstvím hasicích přístrojů. Náplně hasicích přístrojů vyměňovat včas, ve stanovených termínech. Dbát na snadnou přístupnost k hasicím přístrojům. Dbát na to, aby únikové cesty byly řádně označené, neustále volné a aby nouzové východy nebyly uzamčené.
Nepořádek na pracovišti	V případě rozlití kapaliny na podlahu, tuto bezodkladně vytřít. Udržovat pořádek na všech vnitřních komunikacích hradu. Neponechávat materiál či nářadí na prohlídkové trase.
Pády s výše a do hloubky	V rámci předepsané každodenní kontroly zařízení provést kontrolu zajištění prohlubní a ochranných zařízení proti pádu z výše nebo do hloubky.
Špatná viditelnost	Dbát na dostatečné osvětlení trasy. V případě potřeby použít umělé osvětlení.